

บัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับบัณฑิตศึกษา
และ
ขอบเขตของสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สิงหาคม 2546

คำนำ

สภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในคราวประชุมครั้งที่ 264(5/2546) เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2546 ได้รับทราบการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา ที่บัณฑิตวิทยาลัยได้นำเสนอ คุณลักษณะดังกล่าว มีความแตกต่างไปจากบัณฑิตระดับปริญญาตรี เนื่องจากปรัชญาของการผลิตบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษามีความแตกต่างจากการผลิตในระดับปริญญาตรี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษานี้ จะช่วยให้คณะต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการผลิตบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษาต่อไป นอกจากนี้ สภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ 251(1/2545) เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2545 ได้เสนอแนะให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบคุณภาพวิทยานิพนธ์ ทั้งในระดับดุขฎีบัณฑิตและมหาบัณฑิต เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในคุณภาพของวิทยานิพนธ์ ดังนั้น เพื่อให้สามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบคุณภาพวิทยานิพนธ์ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้ด้วย บัณฑิตวิทยาลัยจึงได้กำหนด “ขอบเขตของสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา” ขึ้น เพื่อให้คณะและหลักสูตรต่าง ๆ สามารถใช้เป็นแนวทางภาคปฏิบัติในการกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ ให้เหมาะสมกับระดับการศึกษาและระยะเวลาในการศึกษา ทั้งนี้ “ขอบเขตของสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา” นี้ เป็นการกำหนดแนวทางอย่างกว้าง ๆ และเป็นเพียงเกณฑ์ขั้นต่ำ (Minimum requirements) ที่คณะและหลักสูตรต่าง ๆ สามารถนำไปกำหนดเป็นแนวปฏิบัติเพิ่มเติมให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บัณฑิตวิทยาลัยคาดหวังว่า เอกสาร “บัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับบัณฑิตศึกษา” และ “ขอบเขตของสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา” นี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทุกฝ่าย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิติ ทฤษฎีคุณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ตุลาคม 2546

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
• บัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับบัณฑิตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	1
• ขอบเขตของสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2

บัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ *

เพื่อให้การจัดบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีทิศทางชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย และได้บุคลากรที่เป็นประโยชน์ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ บัณฑิตวิทยาลัยจึงเห็นควรกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษาดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะพื้นฐาน

- 1.1 มีความสนใจใฝ่รู้ ความเป็นสากล มีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้
- 1.2 มีความคิดวิจารณ์อยู่บนพื้นฐานทางวิชาการและเหตุผลที่เหมาะสม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านวิชาการ
- 1.3 มีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเน้นศักยภาพการใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษาค้นคว้า
- 1.4 มีความสามารถในการบริหารจัดการ

2. คุณลักษณะทางสังคม

- 2.1 มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีวินัยในตนเอง ถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นกิจที่หนึ่งตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมราชชนก สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและสิ่งแวดล้อม
- 2.2 มีภาวะผู้นำ มีวุฒิภาวะ และบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถแก้ปัญหาและดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

3. คุณลักษณะทางวิชาการ/วิชาชีพ

- 3.1 มีความรู้ลึกในศาสตร์เฉพาะ และรู้รอบในศาสตร์อื่น ๆ
- 3.2 มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ สามารถบูรณาการความรู้ที่ได้จากการศึกษาด้วยตนเองหรือจากการค้นคว้าวิจัย และนำไปประยุกต์ในการพัฒนางานอาชีพของตนได้
- 3.3 มีคุณธรรมและจริยธรรม

---

* ผ่านการรับทราบจากสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ 264(5/2546) เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2546

ขอบเขตของสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*

หลักการและเหตุผล

ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ยังมีได้มีการกำหนดรายละเอียดในหลักการและขอบเขตตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เพื่อให้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างสารนิพนธ์ และวิทยานิพนธ์ของระดับมหาบัณฑิต และวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย และเพื่อที่อาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัย นักศึกษาบัณฑิตศึกษา และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ สามารถใช้เป็นแนวทางภาคปฏิบัติในการกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของสารนิพนธ์ และวิทยานิพนธ์ ให้มีความเหมาะสมกับระดับการศึกษา และระยะเวลาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจึงเห็นสมควรกำหนดขอบเขต และรายละเอียดของสารนิพนธ์ และวิทยานิพนธ์ของระดับมหาบัณฑิต และวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตไว้

“ขอบเขตของสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” นี้ เป็นการกำหนดแนวทางอย่างกว้างๆ ที่หลักสูตรต่างๆสามารถนำไปกำหนดรายละเอียดหรือแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะของสาขาวิชาที่มีความแตกต่างกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

สารนิพนธ์ (Minor Thesis)

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ประกาศตามระเบียบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และสอดคล้องกับ ประกาศของทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542) ได้กำหนดไว้ว่า หลักสูตรปริญญาโทแผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชา และทำสารนิพนธ์ 6 หน่วยกิต โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

วัตถุประสงค์ของสารนิพนธ์

1. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยและฝึกการทำวิจัยทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพระดับหนึ่ง ภายใต้ข้อจำกัดของเวลาตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้
2. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ฝึกวิธีการในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง วิธีการสืบค้น การศึกษา การแปลความหมายสำคัญ การวิเคราะห์ และการสรุปผลจากรายงานการวิจัย ในการทำ *ปริทัศน์วรรณกรรม (Literature review)* ในสาขาที่เกี่ยวข้อง

---

* ผ่านมติเห็นชอบจากสภาวิชาการในคราวประชุมครั้งที่ 57(5/2546) เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2546

3. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการเสนอผลงานวิชาการ การเขียนรายงานวิจัย และสารนิพนธ์ได้อย่างถูกต้อง

เป้าหมาย

เพื่อให้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยที่ถูกต้องสมบูรณ์ สามารถทำวิจัยได้ และมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักวิจัย

งานวิจัยสารนิพนธ์

อาจมีแนวทางอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง เช่น

1. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาหรือสถานการณ์
2. การศึกษากรณีตัวอย่าง (Case study)
3. การวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี (Testing out theory) (ที่ไม่ซับซ้อนมากนัก)
  - หมายถึง งานวิจัยที่เป็นการทดสอบทฤษฎีที่มีอยู่ในขณะนั้น โดยทำการวิจัยในสภาพแวดล้อม (Circumstance) ที่แตกต่างไปจากเดิม เพื่อเป็นการยืนยันและขยายขอบเขตหรือลบล้างทฤษฎีนั้น ๆ
4. การวิจัยเพื่อแก้ปัญหา (Problem solving research)
  - หมายถึง งานวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหาในงานอาชีพที่ไม่ซับซ้อนมากนัก
5. ฯลฯ

แนวคิดและหลักการของสารนิพนธ์

1. สารนิพนธ์ในสาขาวิชาเดียวกันต้องมีคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการเช่นเดียวกัน
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ของรายวิชาสารนิพนธ์ในหลักสูตรต่างๆ อาจมีความแตกต่างกันได้ แต่ต้องมุ่งให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นๆได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงธรรมชาติและลักษณะของสาขาวิชาที่มีความแตกต่างกัน และกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจในการจัด
3. สารนิพนธ์มีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้
  - 3.1 เป็นงานวิจัยที่มีขอบเขตของสาระและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ศึกษา
  - 3.2 เป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพมีกระบวนการและขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ถูกต้องตามหลักวิชา
  - 3.3 เป็นการฝึกปฏิบัติเพื่อเสริมความรู้และความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัย รวมทั้งฝึกปฏิบัติในการสืบค้นข้อมูล การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการรายงานผลรวมออกมาเป็นสารนิพนธ์ที่เป็นรูปเล่ม

วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต (Master's Thesis)

เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาในระดับปริญญาโท กำหนดให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 แผน ได้แก่

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ การศึกษาตามแผน ก มี 2 แบบ คือ

แบบ ก (1) ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต โดยสถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้ โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด

แบบ ก (2) ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และต้องศึกษางานรายวิชาอื่นไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

กล่าวคือ หลักสูตรปริญญาโท แผน ก (1) กำหนดหน่วยกิตวิทยานิพนธ์ไว้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และในหลักสูตรปริญญาโท แผน ก (2) กำหนดหน่วยกิตวิทยานิพนธ์ไว้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะในการทำวิจัยที่สมบูรณ์และครบวงจรในสาขาวิชาเฉพาะ อันประกอบด้วย การตั้งโจทย์วิจัย การวางแผนและการจัดทำโครงการวิจัย การทำวิจัย การสรุปผลงานวิจัย การนำเสนอผลงานวิจัยในทุกรูปแบบและการเขียนวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ รวมถึงการฝึกปฏิบัติในเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น การสืบค้นข้อมูล การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การสรุปรายงานข้อมูล การทำปรีทัศน์วรรณกรรม ฯลฯ

เป้าหมาย

1. เพื่อสร้างนักวิจัยที่มีทักษะการวิจัยทั่วไป และทักษะการวิจัยเฉพาะในสาขาวิชาการ/วิชาชีพของตน มีจริยธรรมของนักวิจัย มีความอิสระทางความคิดเชิงวิชาการ (Academic independence) สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่นำไปสู่การพัฒนางานวิชาการ/วิชาชีพในสาขาของตนได้อย่างมีคุณภาพ
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานในสาขาวิชาเฉพาะ ที่มีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาวิชาการ/วิชาชีพในสาขา โดยเน้นให้มีความริเริ่มแรก (Originality) ของผลงานให้ได้ในระดับหนึ่ง

งานวิจัยวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

อาจมีแนวทางอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายทาง เช่น

1. การวิจัยเชิงสำรวจที่มีความซับซ้อน เช่นมีหลายองค์ประกอบ หรือต้องใช้วิธีการทางสถิติที่ซับซ้อน ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล
2. การศึกษากรณีตัวอย่างที่มีความซับซ้อน
3. การวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี
  - หมายถึง งานวิจัยที่เป็นการทดสอบทฤษฎีที่มีอยู่ในขณะนั้น โดยทำการวิจัยในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างไปจากเดิม เพื่อเป็นการยืนยัน ขยายขอบเขต หรือลบล้างทฤษฎีนั้น ๆ
4. การวิจัยเพื่อแก้ปัญหา
  - หมายถึง งานวิจัยที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาในเชิงวิชาการ/วิชาชีพที่ไม่ซับซ้อนมากนัก
5. การวิจัยเพื่อบุกเบิก (Exploratory research)
  - หมายถึง งานวิจัยเพื่อค้นหาสิ่งใหม่ หรือหาคำตอบปัญหา คำถาม หรือเรื่อง หรือประเด็นที่ไม่มีผู้ใดรู้หรือรู้น้อยมาก ในลักษณะที่ไม่มี ความซับซ้อนมากนัก
6. การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)
7. ฯลฯ

แนวคิดและหลักการของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

1. วิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทในหลักสูตร ต้องมีคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการที่เท่าเทียมกัน
2. การกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่แตกต่างกันของวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรเดียวกัน เป็นตัวบ่งชี้ว่า มีกระบวนการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันสำหรับนักศึกษาที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน
3. คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต มีดังต่อไปนี้
  - 3.1 มีความลึกซึ่งเฉพาะสาขา (Depth) ในระดับหนึ่ง
  - 3.2 เน้นการผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา และ/หรือ การพัฒนาวิชาการและ/หรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในสาขานั้น
  - 3.3 เน้นลักษณะ*ความเริ่มแรก*ในระดับหนึ่ง ในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งเช่น
    - พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่ไม่ซับซ้อนมากนัก
    - พัฒนารูปแบบการวิจัย/กระบวนการวิจัยใหม่
    - พัฒนาแนวคิดแบบใหม่ในการอธิบาย/ตีความ ข้อมูลหรือแจ้งข้อเท็จจริง (Facts)
    - ฯลฯ
  - 3.4 มีกระบวนการวิจัยที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์อย่างมีระบบ (Critical analysis) และการสังเคราะห์ที่เป็นรูปธรรม เพื่อการตอบปัญหาหรืออธิบายปรากฏการณ์ โดยมีเหตุผลประกอบที่เป็นที่ยอมรับได้

4. กระบวนการที่นำมาสู่วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตที่เป็นรูปเล่ม ถือว่าเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการฝึกการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ จนมีทักษะในกระบวนการทำวิจัยอย่างสมบูรณ์ สามารถอธิบาย วิเคราะห์ วิจัย โดยที่เหตุผลประกอบที่ยอมรับได้ สามารถสื่อสารผลงานกับผู้อื่นที่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ในระดับต่างๆ กัน และสามารถสื่อสารผลงานกับนักวิชาการสาขาวิชาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาวิชาการ/วิชาชีพเฉพาะสาขาได้ต่อไป

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต (Ph.D. Thesis)

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต แบ่งการศึกษาเป็น 2 แบบ

แบบ 1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยวิทยานิพนธ์เท่านั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

- (1) ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต
- (2) ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่ประกอบด้วยการศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์ และการศึกษารายวิชา ดังนี้

- (1) ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต
- (2) ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต

เพื่อสร้างนักวิจัยมืออาชีพ ที่มีความรู้ลึกในระดับตถกผลึกในศาสตร์เฉพาะด้าน มีความรู้ความชำนาญในการทำวิจัยอย่างสมบูรณ์และครบวงจร โดยงานวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์มีความเข้มข้น มีคุณภาพ มีคุณประโยชน์ และมีความแปลกใหม่

เป้าหมาย

1. เพื่อสร้างนักวิจัยมืออาชีพ (Professional Researcher) ที่มีจริยธรรมของนักวิจัย และมีความเป็นอิสระทางความคิดเชิงวิชาการมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ มีความรู้ลึกในศาสตร์เฉพาะ และรู้รอบในศาสตร์สาขาต่างๆ
2. เพื่อสร้างผลงานในสาขาวิชาเฉพาะที่มีความเริ่มแรก มีความเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ในตัวหรือเพียงพอที่จะนำไปสู่ข้อสรุป หรือแนวทางในการแสวงหาความรู้ต่อไปในอนาคต

งานวิจัยของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

อาจมีแนวทางอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เช่น

1. การวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี (Testing out research)
  - หมายถึงงานวิจัยที่เป็นการทดสอบทฤษฎีที่มีอยู่ในขณะนั้น โดยทำการวิจัยในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างไปจากเดิม เพื่อเป็นการยืนยันและ ขยายขอบเขต หรือ ลบล้างทฤษฎีนั้น ๆ
2. การวิจัยเพื่อบุกเบิก
  - หมายถึง งานวิจัยเพื่อค้นหาลิขิตใหม่ หรือหาคำตอบปัญหา คำถาม หรือเรื่อง หรือ ประเด็นที่ยังไม่มีผู้ใดรู้ หรือรู้้น้อยมาก ในลักษณะที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น
3. การวิจัยเพื่อแก้ปัญหา
  - หมายถึง งานวิจัยที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาในเชิงวิชาการ/วิชาชีพ ที่ซับซ้อน
4. ฯลฯ

แนวคิดและหลักการของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

1. วิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาเดียวกัน จะต้องมีความคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการที่เท่าเทียมกัน
2. การกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่แตกต่างกันของวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรเดียวกัน เป็นตัวบ่งชี้ว่า มีกระบวนการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันสำหรับนักศึกษาที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน ทั้งนี้ โดยอาศัย การสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เป็นกลไกในการตรวจสอบความพร้อมก่อนการทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา
3. คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ มีดังต่อไปนี้
  - 1.1 แสดงความลึกซึ้งเฉพาะสาขาวิชา
  - 1.2 แสดงความริเริ่มแรกอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่าง เช่น
    - พัฒนาการองค์ความรู้ใหม่
    - พัฒนาการวิธีการวิจัย / กระบวนการวิจัยใหม่
    - พัฒนาแนวคิดแบบใหม่ในการอธิบาย/ตีความ ข้อมูล หรือข้อเท็จจริง
    - พัฒนาหลักฐาน/ผลการศึกษาใหม่ มาสนับสนุน หรือลบล้างทฤษฎีเดิม
    - พัฒนาความรู้ที่เป็นการต่อยอดแนวคิดเดิม เพื่อนำไปสู่กระบวนการใหม่ /วิธีการใหม่/ทฤษฎีใหม่/ผลิตภัณฑ์ใหม่ ฯลฯ
    - เพิ่ม สร้างและใช้องค์ความรู้ใหม่ที่แสดงความริเริ่มแรก
    - ฯลฯ
  - 1.3 มีกระบวนการวิจัยที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์อย่างมีวิจารณ์ญาณ และการสังเคราะห์ที่เป็นรูปธรรม เพื่อการตอบปัญหาหรืออธิบายปรากฏการณ์โดยมีเหตุผลประกอบที่เป็นที่ยอมรับได้

4. เป็นการศึกษาวิจัยที่เบ็ดเสร็จสมบูรณ์ในตัว หรืออาจประกอบด้วยชุดการศึกษาวิจัยที่สัมพันธ์และ/หรือต่อเนื่อง ที่มีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะนำไปสู่การสร้างทฤษฎีแบบจำลอง (Model) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเพียงพอที่จะนำไปสู่ข้อสรุปหรือแนวทางในการแสวงหาความรู้ต่อไปในอนาคต หรืออาจนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการพาณิชย์ได้
5. การทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา ที่เน้นการสร้างนักวิจัยมืออาชีพที่มีความรู้รอบในศาสตร์ทั่วไป และมีความรู้ลึกในสาขาวิชาและเรื่องที่ทำการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเป็นนักวิจัยมืออาชีพที่มีจริยธรรม มีวินัยในตนเอง และมีความสามารถในการปรับตัวหรือดัดแปลง (Adaptability) อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ สามารถตอบสนองอย่างมีเหตุผลต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง มีความสามารถทำงานเป็นทีม มีความคิดอิสระทางวิชาการ มีทักษะในการเขียน การเสนอและการสื่อสารกับผู้อื่นที่มีระดับความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน และสื่อสารกับนักวิชาการในสาขาวิชานั้นและสาขาวิชาอื่น เพื่อพัฒนาความร่วมมือ (Collaboration) ทางวิชาการ อันจะนำไปสู่การแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ในสาขาวิชานั้น และสาขาวิชาที่เป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary)

บรรณานุกรม

- ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์. 2539. “เป้าหมายและแนวทางของการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท-เอก” เพื่อความเข้าใจในสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์. 2539. “มหาบัณฑิตและดุขฎีบัณฑิต : ความแตกต่างและความต่อเนื่องในบริบทสังคมไทย” เพื่อความเข้าใจในสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2545. คู่มือบัณฑิตศึกษา 2545.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. 2538. การประกันคุณภาพทางวิชาการในมหาวิทยาลัยไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล . 2541. ดัชนีบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล . 2541. บันทึกบัณฑิตศึกษา 3. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: เจริญดีการพิมพ์.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. 2541. บันทึกบัณฑิตศึกษา 4. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: เจริญดีการพิมพ์.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล (บก.) . 2541. คู่มือการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: เจริญดีการพิมพ์.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล, ปรีชา อุปโยคิน, ประสิทธิ์ ลีระพันธ์. 2541. คู่มือวิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: เจริญดีการพิมพ์.
- อำภา บุญช่วย, 2544 “ขอบเขตของสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตและดุขฎีบัณฑิต” (เอกสารสรุปแนวความคิด)
- Council of Graduate Schools – Publications, Policy Statements and Resolutions.
<<http://www.cgsnet.org/PublicationsPolicyRes/role.htm>> 22 May 2002.
“The Nature of the Ph.D.” University of Westminster.